

- دوشنبه ۱۵ مرداد ۱۴۰۳**
- سال شانزدهم ■ شماره ۲۹۱۴**

سپهرغرب، گروه کشاورزی – ترابی‌مهوش؛ در پی گفت‌وگو با باغداران توپسرکانی مشخص شد؛ همچنان با آفت کرم خراط در باغ‌های گردو دست و پنجه نرم کرده و راهکارهای ترویج مشکلی را حل نکرده است.

یازدهم تیرماه بود که مدیر جهاد کشاورزی شهرستان توپسرکان سطح باغ‌های گردوی این شهرستان را هشت هزار هکتار برشمرد و اظهار کرد: بر اساس پیش‌بینی در سال جاری از این میزان سطح باغ‌های گردوی شهرستان بیش از ۱۹ هزار تن محصول قابل برداشت خواهد بود.

سجاد محمداصغری با بیان اینکه شهرستان توپسرکان بیشترین سهم از تولید گردوی استان را دارد، گفت: طعم و کیفیت بی‌نظیر گردوی توپسرکان سبب شده نظام کاشت، داشت و برداشت این محصول توسط سازمان خوار و بار و کشاورزی ملل متحد (فاو) از آبان‌ماه سال گذشته به ثبت جهانی برسد.

البته با توجه به مرغوبیت گردوی توپسرکان در مقیاس بین‌المللی، این طلای سبزتوپسرکان در سال ۷۹ با پیگیری لازم مسئولان ابتدای امر در سازمان مالکیت فکری جهانی (WIPO) ثبت شده بود.

با این وجود طی چند دهه اخیر باغداران توپسرکانی با مشکلاتی عمیده‌ای دست و پنجه نرم کرده و با فرا رسیدن فصل برداشت این مشکلات نمود بیشتری پیدا می‌کنند.

بر این اساس با توجه به اهمیت موضوع برآن شدیم تا در این باره با تنی چند از باغداران توپسرکانی گفت‌وگویی ترتیب دهیم که در ادامه می‌خوانید:

یکی از باغداران اهل روستای سرابی با بیان اینکه باغداری پیشه ابا و اجداد ماست گفت: متأسفانه سرمازدگی سال ۹۸ باعث خشک شدن درختان بزرگ و کهن‌سال ما در باغ شد به طوری که عمده این درختان را به اجبار بریده و جای آن نهال کاشتیم.

عبدالرحمان باقری، با ابراز اینکه در پی این سرمازدگی در فصل بهار از درختان کهنسال شیرهای سیاه همچون عفونت بیرون می‌زد که نهایتاً خشک شدن این درختان را به‌دنبال دارد اذعان کرد: ناگفته نماند که یکی دیگر از اصلی‌ترین مشکلات ما درگیری با کرم خراط است که متأسفانه هر روز بیشتر می‌شود.

وی در پاسخ به این سؤال که برداشت محصول در سال جاری را چگونه ارزیابی می‌کنید؟ ابراز کرد: گرچه خوشبختانه طی سال جاری دو ماه

سپهرغرب، گروه کشاورزی؛ بررسی ساده آثار باستانی کشورهای مختلف نشان می‌دهد که زنبورداری از گذشته‌های دور وجود داشته و شاید قدیمی‌ترین نشانه‌ها را بتوان در آثار باستانی اسپانیا مشاهده کرد.

امروزه زنبور عسل که یکی از انواع بسیار گوناگون زنبورهاست که در پنج قاره دنیا شناخته شده و چون این حشره در محیط سرسبته زندگی می‌کند، آشنایی با زندگی پر رمز و رازش همیشه برای همگان شگفت‌آور بوده. تحقیقات نشان می‌دهد اگر زنبورها به طور کلی اعتصاب کنند و کار کرده‌افشانی را انجام ندهند، در ابتدا ۶۰ درصد محصولات کشاورزی دیگر تولید نمی‌شود و در طول زمان ناکه طبیعت به کل مختل می‌شود. این نکته نقش بی‌نظیر این حشرات را در چرخه حیات به اثبات می‌رساند.
بتازگی در اخباری از امریکا شنیده می‌شود که زنبورها به‌دلیل نامعلومی از کند و فرار می‌کنند که این امر کشاورزی امریکا را امسال با مخاطره مستثنیی روبه‌رو و این کشور را وادار کرده است برخی محصولات کشاورزی را از امریکای جنوبی وارد کند. این امر نشان می‌دهد کرده افشانی مهم‌ترین بخش فعالیت زنبور است زیرا در زاد و ولد بسیاری از نباتات (غیر از سوزنی‌برگ‌ها) زنبورها مؤثرند و کرده افشانی زنبور عسل عامل بقای آن‌هاست.

در واقع زنبور عسل پیش از اینکه انسان موجودیت خود را در زمین تثبیت کند، وجود داشته و انسان از بدو خلقت با استفاده از زنبورداری بومی از زنبور عسل استفاده کرده. در زنبورداری بومی، مردم هر منطقه‌ای برحسب توانایی‌ها و امکانات خود به ساخت کندوهای بومی اقدام می‌کرده‌اند، به طوری که در موزه‌ای از کندوهای بومی، کندوهایی ساخته شده از کوزه، نی، شاخه‌های درخت، سبد، حصیر و جعبه‌های پیش ساخته مشاهده می‌شود. پس از آنکه انسان زبیری خود را در ساخت کندو در کار برد، کندوهای مدرن ساخته شد که کارایی بسیار بالایی در مقایسه با کندوهای بومی داشت و فناوری به‌کار رفته در کندوها بسیار نزدیک به رفتار زنبورها بود.

این نوع زنبورداری کم‌کم به‌صورت صنعت درآمد و صنعت زنبورداری اشتغالی جهانی شد و انواع گروه‌های اجتماعی به این کار مشغول شدند. بررسی‌ها نشان می‌دهد زنبورداری در هر زمانی به‌ویژه در زمان جنگ قابل انجام بوده و در دوره جنگ تحمیلی عراق علیه ایران و جنگ جهانی دوم بسیاری از مردم به انجام این کار روی آوردند.
نوع فرآورده‌های زنبور عسل
به طور کلی عسل بهاره به‌دلیل تهیه شدن از

گل‌های یکدست شفاف و عسل تابستانه تیره‌تر است. موم یکی دیگر از فرآورده‌های زنبور عسل است. از موم در لوازم آرایشی، جراحی و درمان‌های طبیی بهره می‌گیرند.
بره‌موم هم فرآورده دیگری است که بیشتر خود زنبورها به‌دلیل چسبندگی

بالایش از آن استفاده می‌کنند.
گرده گل نیز که از سوی زنبورها جمع‌آوری می‌شود، برای انسان‌ها بسیار ارزشمند است و به‌صورت قرص درمی‌آید و تجارت می‌شود. بررسی‌ها نشان می‌دهد از یک کندو در روز نیم تا ۲۰ کیلو گرده استخراج می‌شود. از همین گرده برای لوازم آرایشی و نرم کردن و طراوت پوست استفاده می‌شود.

استفاده از ژله سلطنتی یا شهد انگبین نیز برای انسان‌ها قابل توجه است؛ چراکه باعث می‌شود عمر زنبور را از دو ماه تا ۶ سال برای ملکه افزایش دهد.
پرویش ملکه نیز امروزه به‌صورت یک تجارت عظیم در جهان درآمده است. از نظر پزشکی نیز زنبورها قابل توجه‌اند. برخی افراد در مقابل نیش زنبورها مقاومتند و برخی دیگر آلرژی دارند، به طوری که در دفعه نخست نیش زدگی دچار تاول‌های قرمز می‌شوند و در دفعه دوم این مسئله شدت بیشتری دارد و دفعه سوم نیش‌زدگی در این افراد باعث مرگ می‌شود که در این خصوص گزارش‌هایی مبنی بر فوت وجود داشته. از طرف دیگر، به‌تازگی رابطه درمانی ناشناخته‌ای میان نیش زنبور و درمان بیماری MS که نوعی بیماری تحلیل رفتن اعصاب است، شناخته شده که در دست مطالعه است.

■ رقص زنبورها

داخل کندوها مهندسی ویژه‌ای دارد و در هر لحظه زنبورها با رقص مشخصی باید محل خورشید را در آسمان نشان دهند. همچنین زنبورها می‌توانند با رقصین‌های مشخصی منبع غذایی را به دیگران نشان دهند. اگر فاصله منبع غذایی تا ۵۰۰ متر باشد، به‌صورت دایره‌ای دور خود می‌رقصد و اگر دورتر باشد، با رقص پیچشی هشت ماندنی، شکم خود را تکان می‌دهند و با تعداد رقص‌ها میزان غنی بودن غذا دیگر اطلاعات لازم را به بقیه می‌گویند. در این میان، رفتارهایی منجر می‌شود که جهت یابی زنبورها دچار اشکال شود، مثل ورزش باد. در روزهایی که باد و جو ناآرامی در مزرعه قرار دارد، زنبورها دچار اشتباه می‌شوند و مسیر برگشت خود را گم می‌کنند و وارد کندوهای مجاور می‌شوند و در نهایت تلفات بالا می‌رود.

مستقر شدن کندوها در مکان‌هایی که علایم زمینی کافی وجود ندارد، باعث می‌شود زنبورها

نتوانند براضتی کندوی خود را بیابند و در نهایت تلفات بالا می‌رود، همچنین مستقر کردن کندوی زنبورها درکنار یکدیگر باعث می‌شود زنبورها دچار سرگردانی شوند و به کندوهای مجاور وارد شوند.

■ عوامل تهدید زنبورها

پرنده سبز قبا یکی از عوامل تهدید زنبورهاست؛ چراکه ملکه را به‌عنوان طعمه شکار می‌کند. انسان‌ها نیز به طور مستقیم و غیرمستقیم می‌توانند بقای زنبور عسل را تهدید کنند، به طوری که کشت یک دست گیاهان و محصولات کشاورزی غذای زنبورها را کاهش و آن‌ها را در معرض خطر قرار می‌دهد. همچنین جابه‌جایی کندوها باعث نقل و انتقال آفات می‌شود و به طبیعت صدمات جبران‌ناپذیری وارد می‌کند.
باید توجه کرد که سمپاشی محصولات کشاورزی نیز باعث نابودی زنبورها می‌شود و در هنگام سمپاشی باید حتماً زنبورداران را مطلع کرد.

■ اعضای کندو

بسیاری از نکات زندگی زنبور عسل تا سال‌های سال مکتوم بود اما پس از آن که «فون فریش» اتریشی با ساخت یک کندوی شیشه‌ای به اکتشافات مهمی دست یافت، بسیاری از امور زندگی زنبورها شناخته شد.
اجتماع زنبور عسل تشکیل شده از یک زنبور کمی درشت‌تر به نام ملکه، تعداد محدودی نر که حدود ۳۰۰ زنبور است و بقیه زنبورهای ماده عقیم یا کارگر هستند. جمعیت یک کندو بین ۱۰ تا ۷۰ هزار زنبور تخمین زده شده است.

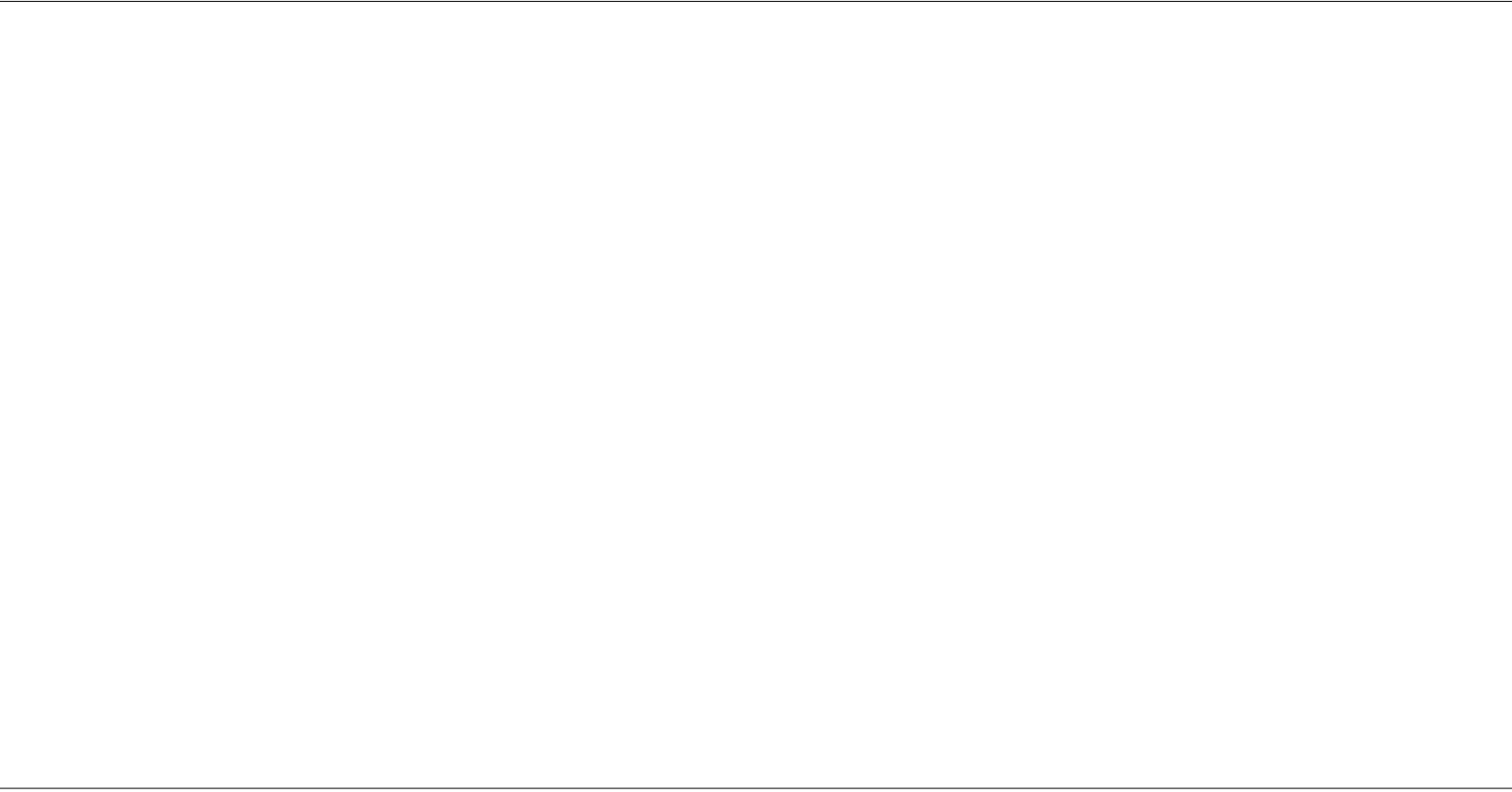
زنبور عسل خود از شهد و گرده گل استفاده می‌کند و بچه‌های خود را نیز از همین غذا تغذیه می‌کند و مابقی شهد و گرده گل را برای بچه‌ها ذخیره می‌کند. ملکه زنبورها با رژیم غذایی خاصی تغذیه می‌شود که باعث می‌شود عمری میان سه تا ۶ سال داشته باشد. ملکه داند کندو دو نوع تخم می‌گذارد که تخم‌ها داخل جیره‌های ۶ گوشه قرار دارند و تخم‌های ماده کوچک‌تر هستند.

تخم‌های ملکه از سوی زنبورهای کارگر پرورش داده می‌شود و هر ملکه در داخل کندو پنج تا ۶ ملکه دیگر را می‌تواند تولید کند که تخم ملکه‌ها با دیگر تخم‌ها متفاوت است و به شکل کوزه واژگون مشاهده می‌شود. ملکه با ترشحات مخصوص از سوی کارگرها تغذیه می‌شوند که این ترشحات به ژله سلطنتی معروف است. کارگرها در صورت نیاز مانند بروز حوادث ناگهانی و پیر شدن ملکه که به نابودی او منجر می‌شود، می‌توانند تخم‌ها را تغییر شکل دهند و با تغذیه مخصوص به ملکه

کشاورزی

زخم کاری کرم خراط بر تن باغ‌های توپسرکان

روش ابداعی باغدار توپسرکانی؛ برای کنترل این آفت از نور استفاده می‌کنم

باقری در پاسخ به این سؤال که باغ و محصول خود را بیمه کرده‌اید؟ گفت: خیر به‌دلیل اینکه بیمه پرداختی ندارد ترجیح دادیم که دیگر این کار را نکنیم.

دیگر باغدار توپسرکان که اتفاقاً دهیار روستای کنجوران توپسرکان نیز هست با بیان اینکه کل باغ‌های روستای ما زیر کشت گردو است گفت: در این باغ‌ها از درخت یک ساله تا ۵۰ ساله داریم.

بهمن ترک با تأکید بر اینکه عمده درختان کهن‌سال روستا به علت کم‌آبی خشک شده و روز به‌تدریج زیر راره رفته و بریده می‌شوند. ابراز کرد: حدود ۳۰ هکتار ترمیم این باغ‌ها نیز با دشواری بسیاری همراه است چراکه بیشتر باغداران در پی خشک شدن درختان، سرشاخه‌های درختان جوان را بریده‌اند.

وی با تأکید بر اینکه متأسفانه سال جاری به‌دلیل سرمازدگی علیرغم بارندگی‌ها عمده درختان محصول کمی را دارند اذعان کرد: از

بروز خشک‌سالی امکان احیای باغ‌ها در پی اجرای طرح فراهم نشد.

ترک نتیجه اجرای طرح سرشاخه‌کاری را زیر صفر اعلام کرد و افزود: این روش در باغ‌های توپسرکان به‌دلیل اجرای غیر اصولی و شرایط جوی جواب نداد.

دیگر باغدار اهل روستای اشتران توپسرکان نیز ضمن تأیید سخنان عنوان‌شده ازسوی دیگر باغداران توپسرکان گفت: عمده مشکل ما در حال حاضر دست و پنجه نرم کردن با کرم خراط است به نحوی که هیچ‌یک از راه‌های ترویجی جهاد کشاورزی در مسیر مبارزه موفق عمل نمی‌کند.

بنی‌اردلان با اشاره به اینکه عمده محصول باغی این روستا گردو است اذعان کرد: بنده شخصاً حتی نسبت به خرید نوعی سم از تهران نیز اقدام کردم اما بازهم مؤثر واقع نشد، از طرفی جهاد کشاورزی نیز در اعطای کود و سم همراهی لازم را نداشته بنابراین باغداران خود باید نسبت به خرید از بازار آزاد اقدام کنند حال آنکه قیمت سموم هرساله افزایشی است.

وی با ابراز اینکه سال جاری بیشتر درختان بنا به سرمازدگی بار کمی دارند اذعان کرد: محصول تولیدی در روستا به‌صورت آزاد و دلالی به فروش می‌رسد یعنی بازار خاصی برای فروش تخصصی محصول نداریم.

وی با بیان اینکه تجربه ثابت کرده بیمه هیچ تعهدی نسبت به باغدار در صورت بروز خسارت ندارد گفت: بنابراین ما نیز از بیمه کردن باغ و محصولات باغی ناامید شده و باغمان را بیمه نمی‌کنیم.

مع‌الوصف با توجه به آنچه گفته شد مهم‌ترین مشکل باغداران توپسرکانی همچون سنوات گذشته، کرم خراط است حال آنکه به گفته کارشناس مؤثرترین روش کنترل این آفت با همان «اپروانه فری» استفاده از سیم‌های فرمونی برای ایجاد اختلال در روند جفت‌گیری این حشره است.

به طوری که در صورت همکاری کشاورزان و تشکل‌های کشاورزی با صرف هزینه می‌توان در یک دوره دوساله از طریق ایجاد اختلال در تولیدمثل کرم خراط، این حشره را کنترل کرد و دامن قطب گردوی ایران را از این آفت پاک کرد؛ بنابراین انتظار می‌رود جهاد کشاورزی به جای اجرای طرح‌های ناقص و غیراصولی در یک اقدام جهاد در این عرصه ورود کرده و به معنای واقعی به داد باغداران توپسرکان برسد چراکه معیشت این منطقه در گرو واداری و کردو است.

دبیر انجمن حیوانات اعلام کرد:

کمبود «لوبیا سفید» و دیو ۵ هزار تن حبوبات در گمرک

سپهرغرب، گروه کشاورزی؛ دبیر انجمن حیوبات گفت: عدم تخصیص ارز ترجیحی از بهمن سال گذشته سبب شده تا نزدیک به پنج هزار تن کالا در گمرک دیو و ترخیص نشود. وزارت جهادکشاورزی این کالا را از لیست اقلام سریع فساد حذف کرده است.

سید عبدی افتخاری، درباره علت کمبود لوبیا سفید در بازار داخل اظهار کرد: یک مشکل به عدم تخصیص ارز ترجیحی برمی‌گردد که از بهمن سال گذشته تخصیص نیافته است. این امر در ادامه سبب شده تا نزدیک به پنج هزار تن کالا در گمرک دیو و ترخیص نشود.

وی با تأکید بر اینکه ۱۰ درصد حیوبات واردشده از دی سال گذشته در گمرکات مانده است، افزود: فصل برداشت حبوبات در ایران به‌تازگی آغاز شده و برداشت لوبیا تا اواخر تابستان و بعضاً تا پاییز ادامه دارد.

دبیر انجمن حیوبات ایران عنوان کرد: وزارت جهاد کشاورزی برای ثبات در بازار باید دو اقدام داشته باشد: نخست تخصیص ارز ترجیحی مربوط به سال گذشته و دوم ترخیص مانده کالاهای دیو در گمرکات کشور.

افتخاری با بیان اینکه تأخیر در پرداخت ارز به تجار سبب شده تا مشکل دوم به وجود آید، تصریح کرد: بنا بر مصوبه شورای عالی اقتصاد ۲۵ قلم کالا سریع‌الفساد بوده و با ورود به گمرکات باید ۱۰۰ درصد ترخیص شوند، اما متأسفانه حیوبات از این فهرست حذف شده است.

وی در این خصوص اظهار کرد: عنوان می‌شود وزارت جهاد کشاورزی این قلم کالا را از فهرست حذف کرده است.

دبیر انجمن حیوبات ایران با اشاره به جلسات متعدد انجمن با وزارت جهاد کشاورزی یادآور شد: در مدت پنج ماه گذشته اعضای انجمن درباره تخصیص ارز و ترخیص محصولات به نتیجه نرسیده و این مسئله روزانه از سوی انجمن در حال پیگیری است.

ادامه داد: عرضه و تقاضا بازار را مدیریت می‌کند و نوسان قیمتی در تنظیم بازار به عدم مدیریت درست برمی‌گردد.

■ وابستگی ارزی حیوبات

وی در پاسخ به میزان واردات حبوبات به کشور، گفت: نخود یا همان لپه سیاه و همچنین عدس نزدیک به ۷۰ درصد وارداتی است، اما در خانواده لوبیا این عدد بین ۲۵ تا ۳۰ درصد بوده و باقی از داخل تأمین می‌شود.